

مبانی طراحی نشان

راهنمای کاربردی طراحی و تحلیل نشان‌ها

مبانی طراحی نشان

راهنمای کاربردی طراحی و تحلیل نشان ها

تالیف

دکتر اشرف السادات موسوی لر

عضو هیئت علمی دانشگاه الزهراء (س)

سرشناسه: موسوی‌لر، اشرف‌السادات، ۱۳۴۰ - عنوان و نام پدیدآور: مبانی طراحی نشان : راهنمای کاربردی طراحی و تحلیل نشان‌ها/تألیف اشرف‌السادات موسوی‌لر. مشخصات نشر: تهران: دانشگاه الزهرا (س)، ۱۳۹۹. مشخصات ظاهری: [۱۹۹]ص: مصور(بخشی رنگی). شابک: ۶۰۰۰۰۰ ریال ۸-۶۱۱۴۶۰-۶۲۲-۹۷۸. وضعیت فهرست نویسی: فیپا یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۷۹-۱۸۲. عنوان دیگر: راهنمای کاربردی طراحی و تحلیل نشان‌ها. موضوع: نشانه نگاری -- طراحی موضوع: Logography -- Design موضوع: علائم و نمادها -- طراحی موضوع: Signs and symbols -- Design شناسه افزوده: دانشگاه الزهرا^(س) Alzahra University شناسه افزوده: رده‌بندی کنگره: NC۱۰۰۲ رده‌بندی دیویی: ۷۴۱/۶ شماره کتابشناسی ملی: ۷۲۶۷۹۹۷

مبانی طراحی نشان - راهنمای کاربردی طراحی و تحلیل نشان‌ها

تألیف: اشرف‌السادات موسوی‌لر استاد دانشگاه الزهرا (س)

ناشر: دانشگاه الزهراء(س)

طراح جلد: دکتر بهنام زنگی

طراح صفحات: آتلیه مهرنوروز

کارگاه چاپ و صحافی: هنگام

نوبت چاپ: اول / تابستان ۱۳۹۹

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۸-۶۰-۶۱۱۴۶۰-۶۲۲-۹۷۸

قیمت: ۶۰۰۰۰ تومان

مراکز پخش:

ونک، دانشگاه الزهرا (س)/ تلفن: ۰۳-۸۵۶۹۲۲-۴۸۹۳۳

وبگاه اینترنتی: book.alzahra.ac.ir

فهرست

مقدمه

پیشگفتار

فصل اول:

مبانی طراحی نشان

- مبانی چیست؟..... ۲۱
- مبانی طراحی نشان چیست؟..... ۲۱
- مبانی طراحی نشان گرافیکی چیست؟..... ۲۲
- منابع استخراج مبانی طراحی نشان گرافیکی..... ۲۲
- توصیف و تحلیل منابع دست اول..... ۲۵
- توصیف و تحلیل و تفسیر منابع دست دوم..... ۲۵
- مبانی تجسمی طراحی نشان..... ۲۶
- الف- مبانی کاربردی طراحی نشان..... ۲۶
- ب- مبانی نظری طراحی نشان..... ۲۷

نتیجه فصل ۱

- چگونه برای یک نشان گرافیکی مبانی نظری و کاربردی تدوین کنیم؟..... ۲۹
- الف - مختصات هویتی نشان..... ۲۹
- ب- مبانی نظری..... ۳۰
- ج- مبانی عملی..... ۳۱

فصل دوم:

شناخت نشان

- ۳۶.....واژه‌شناسی نشانه و نشان
- ۳۷.....علم نشانه‌شناسی به مثابه یکی از منابع مبانی نظری
- ۳۸.....نشانه از دیدگاه سوسور
- ۴۲.....نشانه‌شناسی از دیدگاه پیرس
- ۴۴.....مثلت معنایی تلفیقی بر مبنای دیدگاه‌های نشانه‌شناسی

نتیجه فصل ۲

- ۴۹.....مثلت معنایی بر مبنای نشان‌های گرافیکی

فصل سوم:

انواع نشانه و نشان

- ۵۵.....نماد و نشان از منظر تاریخی
- ۵۷.....طبقه‌بندی موضوعی نشان‌های گرافیکی
- ۵۸.....نشانه‌های دیداری
- ۵۹.....نشانه‌های غیر ترسیمی
- ۶۰.....نشان‌های ترسیمی
- ۶۳.....نشان‌های گرافیکی
- ۶۳.....ویژگی‌های نماد و نشان از منظر گرافیک
- ۶۶.....رابطه دال و مدلول در نشان‌های گرافیکی
- ۶۸.....طبقه‌بندی نشان‌های گرافیکی
- ۶۹.....نشان‌های مصور ساده
- ۶۹.....نشان‌های مصور نمادین
- ۷۰.....نشان‌های مصور تجریری
- ۷۱.....فصل مشترک انواع نشان‌های مصور
- ۷۱.....الف - فصل مشترک بین سه بخش مصور ساده، مصور تجریدی و مصور نمادین
- ۷۲.....ب - فصل مشترک بین مصور ساده و مصور تجریدی
- ۷۲.....ج - فصل مشترک بین مصور تجریدی و مصور نمادین
- ۷۲.....د - فصل مشترک بین مصور نمادین و مصور ساده

۷۳.....	چگونگی شکل‌گیری نشان‌های گرافیکی.....
۷۴.....	نشان‌های نوشتاری.....
۷۵.....	واژه‌نشان؛ یا نشان‌های نوشتاری.....
۷۶.....	تحلیل بصری اقلام.....
۸۰.....	حروف‌نشان؛ نشان‌های نوشتاری تک حرف.....
۸۴.....	نشان ترکیبی (تصویری - نوشتاری).....
۸۶.....	نتیجه فصل ۳.....

فصل چهارم

راهبردهای عملی

۸۹.....	راهبردهای عملی برای ارایه مبانی نظری و کاربردی نشان.....
۹۱.....	هدف از طراحی نشان چیست؟.....
۹۲.....	الف - طراحی‌های اولیه بر اساس فرضیات.....
۹۴.....	ب- تصویر نهایی یا دال نشان گرافیکی.....
۹۴.....	ج- تفسیر، مفهوم یا مدلول نشان گرافیکی.....
۹۴.....	مبانی نظری و عملی نشان بر اساس تفسیر مدلول.....
۹۶.....	چگونگی تبدیل ایده به تصویر، بخش اجرایی فنی و مبانی کاربردی.....
۱۰۳.....	نتیجه فصل ۴.....

فصل پنجم

مبانی تکوین نشان‌های فرهنگی:

۱۱۱.....	مبانی طراحی نشان‌های گرافیکی و سازماندهی اطلاعات.....
۱۱۱.....	نشان‌های دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی.....
	نتایج کاربردی
۱۱۳.....	مبانی نشان‌های گرافیکی را چگونه تدوین کنیم؟.....
۱۱۶.....	مبانی طرح نشان‌های دانشگاهی ایران.....
۱۲۰.....	نشان دانشگاه الزهرا (س).....
۱۲۸.....	نشان دانشگاه ایلام.....
۱۳۱.....	نشان دانشگاه شهید چمران اهواز.....

- ۱۳۷..... نشان دانشگاه حضرت معصومه (س).....
- ۱۴۵..... نشان دانشگاه معارف اسلامی.....
- ۱۴۷..... مبانی طراحی نشان؛ موسسات وابسته به آموزش عالی.....
- ۱۴۸..... نشان موسسه آموزش عالی سلمان.....
- ۱۵۱..... ضرورت تدوین چکیده مبانی نشان.....
- ۱۵۳..... چکیده مبانی نشان را چگونه تدوین کنیم؟.....
- ۱۵۴..... نشان موسسه آموزش عالی خرد گرایان مطهر.....
- ۱۵۶..... نشان موسسه آموزش عالی بهار.....
- ۱۵۸..... نشان موسسه آموزش عالی میثاق.....
- ۱۶۰..... نشان کتابخانه منطقه‌ای شیراز.....
- ۱۶۲..... نشان همایش‌ها، جشنواره‌ها و کنگره‌های علمی و فرهنگی در سطح ملی و بین‌المللی.....
- ۱۶۳..... نشان کنگره بزرگداشت سلمان فارسی.....
- ۱۶۵..... ویرایش گرافیکی نشان‌ها با حفظ ارکان طرح.....
- ۱۶۸..... ویرایش گرافیکی یا هم‌نشینی نشان‌ها.....
- ۱۷۰..... نشان هفته پژوهش.....
- ۱۷۳..... نشان اولین جشنواره بین‌المللی هنرهای تجسمی دانشجویان.....
- ۱۷۵..... نشان اولین همایش زنان و ریاضیات در ایران.....
- ۱۷۷..... نشان همایش شبکه بین‌المللی زنان دانشمند جهان اسلام.....
- ۱۸۰..... نتیجه.....
- ۱۸۶..... کتاب‌شناسی.....
- ۱۸۹..... فهرست منابع.....
- ۱۹۱..... نشان‌ها.....

بدان که خداوند بزرگ، جهان موجودات را عالم (هم ریشه علامت)
نامید. چراکه نشانه و علامت وجود علم و اراده و قدرت اوست.
(کتاب انسان کامل، عزیزالدین نسفی - قرن هفتم)

تقدیم به دختر عزیزم
که صبورانه به نشانه‌های مادر دل خوش کرد

مقدمه

کتاب مبانی طراحی نشان، حاصل یک دوره سی ساله تحصیل، طراحی گرافیک و تدریس در رشته ارتباط تصویری به‌ویژه در بخش طراحی نشان‌های فرهنگی است. طراحی نشان، به‌عنوان اولین گام تکوین هویت یک موضوع، نقطه شروعی برای معرفی یک موسسه یا موضوعی خاص است و به‌دنبال خود یک مجموعه به‌هم پیوسته از طرح‌ها را مطرح می‌کند. هماهنگی میان اطلاعات هویتی و طرح‌های ارائه شده، نشانگر آگاهی، تسلط و کنترل بر امور ارتباطی و بصری است. بر این اساس هماهنگی و تجانس در طرح‌ها و تصاویر تبلیغاتی و هر آن‌چه که از طرف یک موسسه به‌عنوان عامل تشخیص هویت صادر می‌شود. در واقع عنصر متمایزکننده آن از دیگران در جامعه است. مباحث پیش‌رو گویای نحوه مطلوب سازماندهی ارتباطات یک موسسه با زبان بصری است.

این کتاب به روش تحلیلی تألیف شده، در پیشگفتار زمینه‌های تدوین موضوع آن بررسی شده است. چپستی مبانی نظری و معرفی منابع احصاء آن بحث مهمی است که همواره برای هنرمندان سؤال‌برانگیز بوده. در پاسخ به این نیاز و در ادامه مباحث نظری به تقسیم‌بندی انواع نشان‌های گرافیکی پرداخته شده است. تحلیل مباحث نظری نشانه‌شناسی و نمادشناسی شاکله نظریه‌پردازی و چهارچوب نظری کتاب را تشکیل داده است. نقش مبانی هنرهای تجسمی با رویکرد طراحی نشان و تحلیل کیفیت و کمیت عناصر بصری در تولید نشانه در ادامه به روش اسنادی ارائه شده

است. چگونگی طراحی انواع نشانه‌های فرهنگی و تجاری با توجه به مباحث نظری پیش‌گفته در فصول بعدی پی‌گرفته شده و سرانجام در فصل آخر مطالعه موردی نشان‌های فرهنگی را که مؤلف با به‌کارگیری روش‌های مذکور طراحی نموده بخش تخصصی کتاب را در فصول آخر تشکیل داده است.

تهیه شناسنامه و مبانی نظری برای کارهای هنری توسط طراح که نظریه‌های مبنایی، ایده‌پردازی و تحلیل گرافیزم ساختار نشان را شامل باشد و در نهایت مسایل فنی و اجرایی را ارایه دهد نیاز اساسی هر تولید هنری است. در واقع این کتاب در نتیجه نهایی حاصل عینی و نمونه‌های اجرایی و چاپ شده را مطرح نموده است. نمونه‌هایی که بارها از نظارت و قضاوت شوراهای تخصصی عبور کرده است. از این طریق الگوی عملی و نظری را در طراحی و تحلیل نشان‌های گرافیکی مطرح ساخته که از منظر تخصصی رشته گرافیک مطرح می‌شود. بی‌شک مانند تمام تألیفات، این مباحث جای نقد و بررسی دارد که برای مؤلف نظر مخاطبان ارزشمند خواهد بود.

پیشگفتار

طراحی نشان قوی‌ترین انگیزه مؤلف برای تحصیل و کار حرفه‌ای در رشته گرافیک بوده، به‌ویژه با ذهنیتی که از مقطع تحصیلی قبلی در زمینه ریاضی فیزیک داشت تفکرات تجریدی در زمینه هندسه منطقی هنر، نو به نو تقویت می‌شد و اندیشه تدوین این کتاب آموزشی از اولین سال‌های تدریس در دانشگاه در واحد تخصصی طراحی گرافیک، بخش نشان در ذهن پرورانده می‌شد؛ اما همواره دغدغه‌ای به موازات تدوین کتاب وجود داشت و این سوال را مطرح می‌ساخت که آیا آنچه به‌عنوان مبانی نظری و یا مبانی عملی طراحی نشان در تدریس دانشگاهی و متون کتاب‌ها ارائه می‌شود می‌تواند به‌عنوان یک روش عملی موثر باشد و برای تولید و تحلیل نشان‌های گرافیکی کاربرد داشته باشد؟

تقریباً حدود سه دهه تجویزهای آموزشی این کتاب در بوته تجربه آزموده شد و از آنجایی که نتایج کاربست آن‌ها قابل قبول بود، به همین خاطر فرصت تدوین آن‌ها فراهم آمد. تدوین مقالات علمی در باب طراحی نشان و تحقیق در نشانه‌شناسی و مطالعه نظریه‌های هنری و آشنایی با آرای نشانه‌شناسان و پژوهشگران هنر، گام بعدی بود که به تکمیل این کتاب کمک کرد. این کتاب به‌منظور ارتقای بنیان‌های نظری و تحلیل گرافیزم نشان تدوین شد.

ارائه مبانی نظری و عملی طراحی نشان گرافیکی در مجموعه کتاب‌های درسی دانشگاهی ضرورت داشت. به همین دلیل، طیف مخاطبان این کتاب، متخصصان هنر پژوه و دانش‌آموختگانی هستند که به طراحی نشان پرداخته‌اند و یا به آن حرفه علاقه‌مند هستند. هنرجویان و دانشجویان مقاطع تحصیلات عالی در رشته ارتباط تصویری و پژوهش هنر و پژوهشگران در حوزه گرافیک مخاطبان اصلی این مباحث هستند.

این کتاب در عین حال که یک متن تخصصی است، از پیچیدگی‌های نظریه‌پردازی‌های فلسفی معمول یا کج‌تابی‌های زبانی که در برخی متون تخصصی باب شده اجتناب ورزیده و تا حد امکان سعی در ساده‌نویسی دارد. اگر اصطلاحات خاص هم به کار برده شده، در توضیحات تکمیلی مفهوم را توصیف کرده است.

ناگفته پیداست که امروز گفتمان هنر به‌ویژه هنر گرافیک بر تقاطعی از تضارب آرا استوار

است. به‌ویژه اگر این معنای مفروض را بپذیریم که هر اثر یا متن جدید هنری بر پایه دانش و متون قبلی شکل گرفته است پس آنگاه مشاهده خواهیم کرد که تولید و تکوین ایده‌های جدید در واقع ترکیبی از تجارب قبلی و معاصر بوده است. به همین منظور لازم است در آغاز این کتاب از تجارب ارزشمند و مساعی نسل اول هنر گرافیک ایران یاد شود. به‌ویژه آنان که در پرورش دانشجویان صادقانه عمری را صرف نموده و سعی کردند بنا بر عهد آموزگاریشان، آنچه در اعتلای دانش گرافیک لازم بود را در زمان خود ارایه نمایند.

در آغاز یادی از چهره‌های شاخص هنر معاصر ایران لازم است. صادق بریرانی و شادروان مرتضی ممیز و هم‌قطاران آن‌ها که دیدگاه تجریدی در هنر تجسمی ایران به‌ویژه گرافیک را توسعه دادند. در بخش طراحی نشان گرافیکی آنان پیشگامان ارایه آثار هنری و آموزش آکادمیک بودند. حضور در کلاس‌های درس آنان فرصت مغتنمی بود تا آموزش‌های کارگاهی را به زیور دانش آراسته نموده در کنار فعالیت‌های هنری از تحقیق و مطالعه نیز بهره گرفته شود. پیشینه این کتاب به تألیفاتی بازمی‌گردد که استادان صاحب قلم به معرفی آثار خود پرداخته‌اند. کتاب "نشانه‌ها" تألیف مرتضی ممیز از جمله اولین کتاب‌های مرجع در معرفی مجموعه نشان‌های فرهنگی و تجاری بود که در تعریف شاخص‌های نشان گرافیکی و تقسیم‌بندی انواع آن در سال‌های ۱۳۶۰ تأثیر مهمی در بعد آموزشی بر جا گذاشت. در واقع نشر این متون معیارهایی برای هنر گرافیک معاصر ایران مطرح می‌کرد و آن را از حاشیه سلیقه‌ها و احساسات گنگ و خوانش‌های غیر تخصصی مصون می‌کرد. در مقابل به سوی استدلال‌های هویت‌مند و پژوهشی سوق می‌داد. مطالعات و تحقیقات تخصصی و مستمر در حین تحصیل و تمرکز عملی و نظری بر دقایق فنی و نظری این رشته تخصصی لازم بود و موجب گشت که کتاب‌ها و تجارب مکتوب و حتی اظهارات شفاهی استادان مطرح در بخش عملی و نظری این رشته مد نظر قرار گیرد. کتاب ارزشمند دیگری با عنوان "نشانه‌های حقیقی" تألیف ابراهیم حقیقی که در سال ۱۳۷۴ با پیش‌گفتاری از مرتضی ممیز تحت عنوان "از هزارویک رمز طراحی نشانه" به چاپ رسید. این امر سبب شد که دیدگاه‌های علمی در باب طراحی نشان تقویت شود. در آن کتاب ضمن ارایه روش‌های صحیح طراحی نشان، مجموعه نشان‌های فرهنگی و تجاری طراحی شده در سال‌های ۱۳۵۰ تا ۱۳۷۰ ابراهیم حقیقی معرفی شده است. این کتاب هم از نمونه کتاب‌های موفق دهه ۷۰ بود. از جمله کتاب‌های دانشگاهی موفق دیگر که موجب تقویت دیدگاه‌های میان‌رشته‌ای به پژوهش‌های هنری شد، کتابی تحت عنوان "درآمدی بر تحلیل عناصر تصویری در آرم" تألیف فهیمه پهلوان بود که در سال ۱۳۸۱ به چاپ رسید. در این کتاب که حاصل یک طرح پژوهشی دانشگاه هنر بود، عناصر تصویری در آرم‌های دولتی، با رویکردی به روش‌های نشانه‌شناسی مورد بررسی قرار گرفته است. با توجه به اینکه طراحی نشان‌های گرافیکی و تحلیل مبانی

عملی و نظری آن در سطح آموزش عالی محتوای علمی یکی از واحدهای دروس اصلی مقطع کارشناسی ارتباط تصویری است و عملاً استادان و دانشجویان در این کلاس‌ها درگیر فرایند تولید نشان‌های گرافیکی هستند بنابراین رشته ارتباط تصویری عملاً با رشته نشانه‌شناسی ارتباط علمی دارد زیرا طراحان گرافیک در واقع با طراحی نشان؛ به طور عینی و ملموس نشانه می‌سازند. به نظر می‌رسد فعالان این بخش از طراحی گرافیک برای تکمیل اطلاعات نظری در این باب، لازم است از مبانی نشانه‌شناسی هم بهره‌مند شوند. در کتاب پهلوان، نشان‌های گرافیکی در ابتدا به شیوه معمول هنری به سه بخش آرم نوشتاری و شمایی و تلفیقی تقسیم شده و سپس به روش نشانه‌شناسی در سه گروه شمایی، نمادین و نمایه‌ای تقسیم‌بندی شده و آن‌ها را در زیر بخش‌هایی مطرح ساخته که رابطه دال و مدلول در واقع تعیین کننده نحوه تلفیق گروه‌های اصلی با هم بوده است.

علاوه بر تالیفات و ترجمه‌های تخصصی درباره نشانه و نمادها در طول سه دهه گذشته که بر جریان مطالعات هنری تاثیرگذار بود می‌توان به جریان متاخری اشاره کرد که با تشکیل حلقه‌های نشانه‌شناسی در فرهنگستان هنر و دیگر مراکز هنری موجی از هنرمندان پژوهشگر و نشانه‌شناسان و زبان‌شناسان را به مطالعات میان‌رشته‌ای جذب کرد.

کتاب "نشانه‌شناسی کاربردی" تالیف فرزانه سجودی از جمله کتاب‌های اثر بخش بر شیوه تحلیل‌های هنری بود. از جمله امتیازات این کتاب، ارائه مثال‌های ملموس در حوزه تبلیغات گرافیکی و عکاسی وسیعی آگاهانه برای ورود به عرصه‌های هنری است. کتاب حاضر بر پایه نیازسنجی مبتنی بر تجربه آموزشی و پژوهشی و استقبال دانشجویان از مطالعات میان‌رشته‌ای تدوین شده است و امروز تحلیل‌های نظری و آفرینش‌های هنری متکی به مبانی عملی و نظری توامان و هم‌زمان برگزار می‌شود.

مطالب کتاب حاضر در پنج فصل با روش تحلیلی و تطبیقی اطلاعات کاربردی نشانه‌شناسی و هنر گرافیک را به دانشی میان‌رشته‌ای تبدیل نموده است. همچنین سعی شده جوانب متنوع و به‌ویژه ابعاد گرافیکی تکوین یک نشان بررسی شود و از اولین مرحله‌ایده‌پردازی و شکل‌گیری طرح‌های اولیه تا اجرای نهایی نشان به لحاظ عملی و نظری بررسی شود.

عامل دیگری که در تکوین کتاب موثر بود، کاستن از گسست موجود بین بخش نظری و عملی است. این مشکل مبتلا به بسیاری از آموزش‌های دانشگاهی است، آنچه به صورت تئوری در کلاس‌های دروس نظری، نقد و تشریح می‌شود در همانجا باقی می‌ماند. بخش نظری عموماً با تجارب حرفه‌ای خارج از دانشگاه پیوند ندارد. عدم ارتباط آموزش‌های دانشگاهی با نیاز صنعت و تولیدات فرهنگی زمانی رخ می‌نماید که فارغ‌التحصیلان در حل مسائل واقعی مطرح در سطح جامعه و حرفه‌ای، مواجهه‌ای منفعلانه و مبتدی دارند. این مواجهه انفعالی در حوزه نقد هنری هم به شدت رخ نموده است. هنرمندان صاحب ایده و قلم هنری گویا آثار هنری خود

را هم نباید تشریح کنند و اینگونه به نظر می‌رسد که این بخش نهایی را واسطه‌های هنری باید انجام دهند. متأسفانه این مهم اغلب به دست و زبان اشخاصی تولید می‌شود که از دقایق و ظرایف اصول هنری آگاهی کافی ندارند و آنچنان در این عرصه به تاخت و تاز می‌پردازند که گویی صاحب آثار هنری و یا متخصصان رشته هنر، حتی از بیان اصول آکادمیک هم قاصرند. یا در واقع بیان روش‌هایی که موجبات تولید آثار هنری شده است. از این رو باید به کتاب هنر نقد هنری قره‌باغی ارجاع داد که در ابتدا به نقد نقد و به انتقاد از نظر منتقدان پرداخته است. آیا نقد یک هنرمند را در رشته‌ای غیر از هنر می‌پذیرند؟ پس چگونه هنر را بدون آگاهی کافی از اصول هنری نقد می‌کنند؟ شاید یکی از دلایل منطقی؛ عدم تولید متون تحلیلی؛ تفسیری و انتقادی توسط خود هنرمندان است. چرا هنرمندان به سکوت عادت کرده‌اند؟ آیا صحیح است که از هنرمندان فقط تولید آثار هنری را توقع داشته باشند؟

کمرنگ شدن علوم کاربردی در میان آموزش‌های دانشگاهی، زنگ خطری بود که صدای ممتد آن نیز به مرور زنگ زد و به صدایی عادی تبدیل شد. برای دانشجویان گرافیک که از اولین سال‌های شروع به تحصیل در پی راه یافتن به بازار کار هستند، تطابق بحث‌های آموزشی و نظری با واقعیت‌های حرفه‌ای ملموس ضروری است. این مباحث در حالی مطرح می‌شود که ارزش دروس عملی و کاربردی و مباحثی که موجبات کارآفرینی و ارزش‌آفرینی بود به دلایل متعدد کمرنگ شد. این کتاب در راستای احیای ارزش‌آفرینی‌های تولیدکنندگان آثار هنری تصنیف شده است. در واقع یک بازگشت به ارزش‌های ناب هنری است. بسیاری از هنرمندان دیدگاه‌های ویژه و بسی خلاق را پس از سیر در عالم نظریه‌پردازی‌ها کسب کرده به سوی کار ویژه و منشأ اصلی هنر بازگشته‌اند. حذف مباحث پیش رو هم چنین وضعیتی را تداعی گر است. تدریس و کار حرفه‌ای در رشته گرافیک نیاز به مطالعات نظری دارد، به نظر می‌رسد دوره دکتری پژوهش هنر و تدریس در مباحث تخصصی آن رشته نه تنها از اشتیاق کار تخصصی در رشته گرافیک نکاست بلکه اشتیاق به پژوهش در این رشته را افزود. هم‌چنین سیری در آرای متفکران گلچینی از اطلاعات مفید و روش‌های نقد تخصصی و تحلیل هنری را فراهم کرد و به تولید دانش بومی و روش‌های نقد تخصصی در آثار گرافیک منجر شد. در نهایت کتاب حاضر سعی دارد مباحث نظری و عملی را آشتی دهد. از این رو کتابی راهبردی و در عین حال تخصصی محسوب می‌شود.

در خاتمه پیشگفتار یادآوری می‌شود که این کتاب نیازمند نظرات سازنده خوانندگان و پژوهشگران و هنرمندان است تا در ویرایش‌های بعدی از آن بهره‌مند شود.

اشرف‌السادات موسوی‌لر

۱۳۹۵